

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 592/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

52/2010. (II. 17.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **t.-i lakos panaszos**¹ 2009. augusztus 4-én előterjesztett **panaszát** a 2010. február 17-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budaörsi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2009. június 8-án történtek folyamánként, a 2009. július 30-án foganatosított rendőri intézkedés miatt elektronikus úton 2009. augusztus 4-én terjesztette elő panaszát – amelyet aláírásával 2009. november 6-án megerősített –, és kérte a Testületet annak vizsgálatára.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2009. június 8-án nem közúti szolgáltatást végző tehergépkocsiját megállították. A igazoltatás időpontjában az autó üres volt. A panaszos véleménye szerint az ilyen autó számára csak akkor kell pontos menetlevelet kitölteni, ha számlás árut szállít.

A panaszos sérelmezte, hogy választ kérdéseire nem kapott, viszont július 30-án három rendőr felkereste őt lakásán, és megpróbálták őt „meggyőzni” arról, hogy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

fizesse be az általuk kiszabott bírságot. Majd a rendőrök közölték vele, hogy amennyiben ezt nem teszi meg, és legközelebb találkoznak, biztosan megbüntetik őt, mert úgy is találni fognak olyan hibát, amely feljogosítja őket a büntetés kiszabására.

A panaszos tájékoztatása szerint a gépjármű minden műszaki előírásnak megfelel, illetve a kötelező tartozékokkal felszerelt.

2) A panaszos továbbította a Testület részére az illetékes rendőrkapitányságnak címzett, 2009. június 9-én kelt levelét. A panaszos ezen beadványában hivatalos állásfoglalást kért ügye kapcsán, melyben kérdésként szerepel: „a csatolt menetlevél kitöltése miért volt vétséges és miért jelölték meg tartozék hiányként?”

A panaszos a gazdasági válságra hivatkozással, a nehéz anyagi helyzetére tekintettel kérte az intézkedő rendőrök által kiszabott helyszíni bírság eltörlését.

3) A panaszos a Testület tanácsadóját beadványának pontosításaként telefonon arról tájékoztatta, hogy panasza kifejezetten a rendőrségi bírság kifogásolására, valamint a három intézkedő rendőr 2009. július 30-án, lakásán történő megjelenésére irányult.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult az illetékes rendőrkapitánysághoz, amely az alábbi dokumentumokat bocsátotta a Testület rendelkezésére.

1) Az intézkedő r. hadnagy Budaörsön, 2009. július 30-án kelt jelentése tartalmazza, hogy a panaszos címén két társával jelent meg annak érdekében, hogy a panaszos 2009. június 9-én kelt beadványának célja vonatkozásában egyeztetésre kerüljön sor.

A panaszos beadványában menetlevél kitöltésével kapcsolatosan kért állásfoglalást, és arról nem tett említést, hogy a helyszíni bírság kiszabására kötelező tartozék hiánya miatt vált szükségessé. A panaszos a rendőr kérdésére elmondta, hogy „nála a rendőr menetlevél hiányos kitöltését állapított meg”, ezért írta azzal kapcsolatosan beadványát. Ezt követően a panaszost szóban tájékoztatták arról, hogy a helyszíni bírságot kötelező tartozék hiánya miatt szabta ki az intézkedő rendőr, amelyet aláírásával el is ismert, és az ellen jogorvoslatnak helye nincs. Ezután – mivel a panaszos a bírság meg nem fizetését helyezte kilátásba – tájékoztatták a panaszost azon jogkövetkezményekről, amelyek a bírság meg nem fizetést vonják maguk után, valamint felhívták a figyelmét arra, hogy a tájékoztatás megtalálható a helyszíni bírság szelvény hátoldalán.

2) Az illetékes rendőrkapitányság közlekedésrendészeti osztálya vezetőjének 2009. július 31-én kelt, panaszosnak címzett levele a fentiekén túl az alábbi többlet információkat tartalmazza.

A levélben az osztályvezető tájékoztatta a panaszost arról, hogy ő a helyszínen a szabálysértés tényét elismerte azzal, hogy a helyszíni bírságot és a postai befizető csekket az intézkedő rendőrtől átvette, valamint a helyszíni bírság tőszelvényét is aláírásával hitelesítette. Azon tájékoztatáson túl, hogy a helyszíni bírság átvételével annak megfizetése ellen jogorvoslatnak nincs helye, felvilágosította a panaszost arról is a levél, hogy részletfizetési lehetőségre nincs mód.

Az osztályvezető felhívta a panaszos figyelmét a menetlevél nyomtatvány minden rovatának maradéktalan kitöltésére.

3) Az illetékes rendőrkapitányság közlekedésrendészeti osztálya vezetőjének 2009. november 24-én kelt hivatalos feljegyzése az alábbi többlet információkat tartalmazza.

A panaszos által vezetett gépkocsit közúti ellenőrzés céljából állították meg, és az annak során megállapított hiányosság miatt szabtak ki helyszíni bírságot.

A panaszos lakásán 2009. július 30-án három rendőr jelent meg információgyűjtés céljából. A rendőrök a panaszost „normál magatartással és normál hangnemből” tájékoztatták.

III.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszos Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ából levezethető tisztességes eljáráshoz és az 54. §-ában biztosított emberi méltósághoz való jogát.

1) A Testületnek a panaszbeadvány első része – azaz a helyszíni bírság kiszabásának kifogásolása – vonatkozásában azt kellett vizsgálnia, hogy az eljárására irányadó jogszabályi rendelkezés, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdése szerint van-e a panaszolt kérdések kivizsgálására hatásköre. A hivatkozott bekezdés szerint az fordulhat a Testülethez, akinek az Rtv. „IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása [...] alapvető jogát sértette”.

A fent idézett rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A helyszíni bírság intézményére vonatkozó rendelkezéseket a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 134–137. §-ai tartalmazzák. A helyszíni bírság kiszabásának a körülményeit, feltételeinek a fennállását ezért a Testületnek nem áll hatáskörében vizsgálni, az Rtv. idézett 92. § (1) bekezdése alapján.

A Testület a Szabs. tv. 135. §-ának előírásairól tájékoztatja a panaszost. Ezen törvényhely (2)-(4) bekezdései szerint, ha az elkövető a helyszíni bírság kiszabását – a jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – tudomásul veszi, a bírságolás ellen jogorvoslatnak helye nincs. Tudomásul vett helyszíni bírság esetén az elkövető részére készpénz-átutalási megbízást kell átadni és fel kell hívni, hogy a bírságot harminc napon belül fizesse be. A tudomásul vett helyszíni bírság a befizetés elmulasztása esetén kizárólag adók módjára hajtható be. Ugyanezen jogszabály 137. §-a azt rögzíti, hogy amennyiben az elkövető vagy a gépjármű üzemben tartója a helyszíni bírság kiszabását nem veszi tudomásul, a szabálysértési eljárást az egyébként irányadó rendelkezések szerint kell lefolytatni. Így kell eljárni akkor is, ha a gépjármű üzemben tartójának megküldött készpénz-átutalási megbízást harminc napon belül nem fizetik meg.

A Testület tájékoztatja továbbá a panaszost arról, hogy a helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján arra lett volna lehetősége, hogy a helyszíni bírság elleni kifogásait a hatóság tagjával közli, és azt visszautasítja. Ebben az esetben a hatóság tagja a helyszíni bírságolást befejezi és közli az elkövetővel, hogy feljelentést tesz. Innentől kezdve pedig a panaszost megillették volna az eljárás alá vont személy Szabs. tv.-ben felsorolt jogosultságai, és lehetősége nyílt volna kihasználni a szabálysértési eljárásban meglévő jogorvoslati lehetőségeket. A panaszos azonban a helyszíni bírságot elfogadta, azzal, hogy a helyszíni bírságot és a postai befizető csekket az intézkedő rendőrtől átvette, valamint a helyszíni bírság tőszelvényét is aláírásával hitelesítette; ezért vele szemben szabálysértési eljárás nem indult, amelynek során érvényesíthette volna a Szabs. tv.-ben foglalt jogorvoslati lehetőségeit. A Testület megjegyzi, hogy a rendőrségi dokumentumok arról adnak tanúságot, hogy az erre vonatkozó tájékoztatást a panaszos megkapta.

A Testület ezen túlmenően felhívja a panaszos figyelmét arra, hogy a panasz ezen részével a hatáskör hiányán túl annak elkésztettsége miatt sem tudott volna érdemben foglalkozni, figyelemmel az alábbi rendelkezésre. Az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemlről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. A kifogásolt rendőri intézkedésre 2009. június 8-án került

szor, a panaszos azonban beadványát csak 2009. augusztus 4-én, azaz a törvényben előírt nyolc napos törvényi határidőn túl terjesztette elő.

2) A Testület ezt követően vizsgálta a panaszos azon sérelmét, miszerint 2009. július 30-án három rendőr jelent meg a lakásán, és – a panaszos állítása szerint – próbálták „meggyőzni” arról, hogy fizesse be a rendőrség által kiszabott helyszíni bírságot, és annak esetére, ha ezt nem teszi meg, negatív következményeket helyeztek kilátásba.

A panaszos a 2009. június 8-ai eset kapcsán 2009. június 9-én kelt levelében az illetékes rendőrkapitányság állásfoglalását kérte, valamint kifogásolta a helyszíni bírság kiszabását. A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos állásfoglalás kérésére tekintettel adatgyűjtés céljából jelent meg a feladatát végrehajtó három rendőr a panaszos lakásán, és tájékoztatták a szabálysértés elkövetéséről, helyszíni bírság elismeréséről és arról, hogy jogorvoslatnak ez esetben nincs helye. A rendőrök előadása szerint a panaszos kilátásba helyezte, hogy ő nem fogja a bírságot befizetni, ezért felhívták a figyelmét annak jogkövetkezményeire.

A Testület a rendőrök panaszos lakásán történő megjelenésével összefüggésben rögzíti, hogy a három intézkedő rendőr feladatot kapott arra, hogy a 2009. június 9-én kelt panaszosi beadvánnyal összefüggésben egyeztessenek vele arról, hogy mi volt azzal a célja. Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni. Az Rtv. 12. §-a (1) bekezdésének első mondata szerint a rendőr a feladata teljesítése során köteles végrehajtani a szolgálati előjáró utasításait. A Szolgálati Szabályzat 2. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr szolgálati feladatait a jogszabályokban, illetve a jogszabályok alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközeiben, a szervezeti és működési szabályzatban, illetve az ügyrendben, a munkaköri leírásban és az előjárási rendelkezésekben meghatározottak szerint látja el.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy mindenki köteles alá vetni magát a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek és a rendőr utasításának engedelmeskedni, ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik. Ezen törvényhely szerint továbbá, a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

Az intézkedő r. hadnagy, és két r. főtörzsőrmester feladataikat látták el akkor, amikor megjelentek a panaszos lakásán információgyűjtés végett. A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos lakásán történő felkeresésére az általa 2009. június 9-én írt beadvány célja vonatkozásában történő egyeztetés végett került sor. Ezzel összefüggésben a Testületnek értékelni kellett azt, hogy e célhoz mérten szükséges és arányos eljárás volt-e a rendőrség ezen eljárása, azaz feltétlenül szükséges volt-e három rendőrt a panaszos lakására küldeni annak érdekében, hogy a rendőrség tisztázza, mit kívánt a panaszos elérni levelével.

Amennyiben ugyanis a rendőrség részéről valóban információ hiánya merült fel a panaszos által benyújtott levél kapcsán, elégséges megoldás lett volna a panaszos hivatalos levélben vagy telefonon történő megkeresése. A Testület elfogadhatatlannak tartja a rendőrség azon eljárási módját, hogy három rendőr egyeztetés céljából az érintettet lakóhelyén felkeresi, és információt gyűjt. A hivatalos levél formájában történő megkeresés esetén az ügy dokumentációja tartalmazza a rendőrség részéről kiküldött panaszosi megkereséseket, valamint az arra adott panaszosi reakciókat, így jelen esetben nyilvánvalóvá vált volna az is, hogy pontosan milyen adat hiányzott az ügy elbírálásához, azaz, hogy mi volt a rendőrség konkrét célja azzal, hogy a panaszost felkereste. A telefonon történő tájékoztatás esetén az arról készítendő hivatalos feljegyzést tartalmazta volna szintén a fentieket.

A rendőrség tehát a fent írt két eszközzel élhetett volna, és el is érhetette volna célját, amennyiben az valóban az információgyűjtésre terjedt ki. A Testület figyelembe véve az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság követelményét – amely követelmény szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával –, arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrségnek más hivatalos eszköz is rendelkezésére állt volna az ügy minél szélesebb körű megismerésére és annak kivizsgálására. Ennek ellenére olyan megoldást választott, amely mind a levélben, mind a telefonon való megkeresésnél lényegesen jelentősebb beavatkozást jelentett a panaszos magánszférájába, s amelyet a panaszos (tekintettel a rendőröknek az intézkedés céljához mérten nagy számára) fenyegető rendőri fellépésként élhetett meg.

Ezért a Testület megállapítása szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, amely sérelem fokát a Testület csekély mértékűnek ítélte meg.

3) Ezen túlmenően a Testület vizsgálta a panaszos azon sérelmét, miszerint próbálták „meggyőzni” arról, hogy fizesse be a rendőrség által kiszabott helyszíni bírságot, és közölték vele, hogy amennyiben azt nem teszi meg, ha legközelebb találkoznak, biztosan megbüntetik őt, mert úgy is találni fognak olyan hibát, amely feljogosítja őket a büntetés kiszabására. A rendőrségi iratok ezzel szemben azt tartalmazzák, hogy tájékoztatták a panaszost arról, hogy jogorvoslatnak nincs helye helyszíni bírság elismerését követően, illetve azon jogkövetkezményekről, amelyek a bírság meg nem fizetését vonják maguk után. A illetékes rendőrkapitányság közlekedésrendészeti osztály vezetőjének hivatalos feljegyzése szerint a panaszost „normál magatartással és normál hangnemben” tájékoztatták.

A Testület rögzíti, hogy az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A Testület arra a következtetésre jutott, hogy figyelemmel a panaszos és az intézkedő rendőrök eltérő előadásaira és azok közötti ellentét feloldhatatlanságára, a panaszos **emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.**

IV.

A Testület állásfoglalása szerint az ügyben csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való, illetve az emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg. Ezért az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2010. február 17.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag